

**Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Hercegbosanska županija
OPĆINA TOMISLAVGRAD**

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA
Općine Tomislavgrad za razdoblje od 2023.-2025. godine**

1. UVOD

Sukladno Zakonu o Proračunima u FBiH, (Sl. Novine FBiH, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/815, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), je urađen DOP (Dokument okvirnog proračuna), Općine Tomislavgrad za razdoblje od 2023.-2025. godine, a koji će poslužiti kao polazni temelj za planiranje Proračuna Općine za 2023. godinu.

Proračun kao dokument, je jedan od glavnih instrumenata kojim se provodi politika Općinskog načelnika. On je sredstvo putem kojeg se provode strateški ciljevi Načelnika, putem usluga, programa i aktivnosti, koje zadovoljavaju socijalne i ekonomske potrebe njenih građana. Donošenje Dokumenta okvirnog proračuna za trogodišnje razdoblje, propisano je člankom 18. Zakona o Proračunima u FBiH, čiji je osnovni cilj kvalitetniji strateški temelj za srednjoročno planiranje Proračuna.

Služba za financije, proračun i riznicu je dana 28.02.2022. godine uputila dopis proračunskim korisnicima (Službe u okviru jedinstvenog organa uprave i eksternim korisnicima), u vidu Instrukcija broj 1., u kojem je od njih traženo da dostave planirane prilive sredstava od primitaka i prihoda od vlastite djelatnosti, kao i prioritetne programe i projekte.

Na žalost kao i sve druge jedinice lokalne samouprave, tako i Općina Tomislavgrad se suočava s dilemom zahtjeva za sredstva i programe koji prelaze nivo raspoloživih resursa, tako da je obveza Načelnika da odlučuje o tome koje su to prioritetne politike i programi.

Projekcije za srednjoročno razdoblje od 2023-2025. godine su rađene sukladno novonastaloj situaciji velike neizvjesnosti, velikih inflatornih pritisaka, koja je nastupila kako u Bosni i Hercegovini, tako i u cijelom svijetu, uzrokovanoj ratnim zbivanjima u Ukrajini.

Imajući u vidu navedeno, izrada Dokumenta okvirnog proračuna za Općinu Tomislavgrad, za razdoblje od 2023-2025. godine se temelji na slijedećim dokumentima:

- Makroekonomski pokazatelji Direkcije za ekonomsko planiranje, ožujak 2022. godina,
- Revidirane projekcije javnih prihoda za 2022. godinu i razdoblje od 2023-2025. godine Federalnog ministarstva financija, svibanj 2022. godine
- Revidirane projekcije javnih prihoda za 2022. godinu i razdoblje od 2023-2025. godine Federalnog ministarstva financija, studeni 2022. godine
- Izvršenje proračuna Općine Tomislavgrad za 2021. godinu, planirani proračun Općine Tomislavgrad za 2022. godine, Izvršenje Proračuna općine Tomislavgrad za razdoblje od 01.01.-30.06.2022. godine, i godinu.

2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Tablica 1. Makroekonomski pokazatelji za BiH za razdoblje 2020-2025. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nominalni BDP u mil. KM	35.436	37.578	39.590	41.344	43.303	45.489
Nominalni rast u %	-3,0	6,0	5,4	4,4	4,7	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,2	100,6	103,2	101,3	101,7	101,6
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	35.376	37.344	38.364	40.802	42.568	44.790
Realni rast u %	-3,2	5,4	2,1	3,1	3,0	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	2	6	1,8	1,7	1,5
Potrošnja u mil. KM	32.360	34.018	35.994	37.104	38.186	29.299
Realni rast u %	-2,3	3,7	0,5	1,2	1,2	1,3
Vladina potrošnja u mil. KM	7.129	7.272	7.504	7.722	7.961	8.200
Realni rast u %	1,2	1,3	0,7	0,4	0,6	0,5
Privatna potrošnja u mil. KM	25.232	26.747	28.489	29.382	30.225	31.099
Realni rast u %	-3,2	4,4	0,5	1,4	1,4	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	7.779	8.520	9.061	9.700	10.650	11.700
Realni rast u %	-4,1	4,8	0,7	5,1	7,8	7,8
Vladine investicije u mil. KM	1.674	1.683	1.758	1.931	2.220	2.553
Realni rast u %	80,5	-1,0	2,7	7,6	11,7	11,7
Privatne investicije u mil. KM	6.105	6.838	7.302	7.770	8.430	9.147
Realni rast u %	-15,0	6,4	0,3	4,5	6,8	6,8
Uvoz u mil. KM	16.601	21.118	25.190	26.978	28.588	30.548
Nominalni rast u %	-14,8	27,2	19,3	7,1	6,0	6,9
Realni rast u %	-13,6	12,3	6,1	4,1	4,0	4,6
Izvoz u mil. KM	11.820	16.142	19.586	21.370	23.129	25.042
Nominalni rast u %	-17,5	36,6	21,3	9,1	8,2	8,3
Realni rast u %	-16,1	20,6	10,6	6,9	6,2	6,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	19,6	19,4	20,2	21,3	22,8
Bilanca tekućeg računa u mil. KM	-1.286	-1.155	-1.539	-1.488	-1.334	-1.312
Rast u %	29,5	-11,2	33,3	-3,3	-10,4	-1,6
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,7	-3,1	-3,9	-3,6	-3,1	-2,9

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje, ožujak 2022. godine

Iz prethodne tabele Direkcije za ekonomsko planiranje, vidljivo je da je očekivani rast BDP-a u Bosni i Hercegovini 2,1 % u 2022. godini, što znači da je smanjen u odnosu na prethodne projekcije od rujna 2021. godine kada je bio predviđan rast od 3,4 %. S druge strane su vidljiva jaka inflatorna kretanja u 2022. godini, uzrokovana prekidima u globalnim lancima snabdijevanja zbog krize na

međunarodnoj političkoj sceni, uslijed ratnih zbivanja na području Ukrajine. Stopa inflacije prema podacima iz ožujka 2022. godine je bila 6 %, dok je u rujnu narasla na 13,1 %. Predviđanja za 2023. godinu su da će se ta inflatorna kretanja smiriti.

Tablica 2: Pregled kretanja iznosa bruto i neto plaća po županijama za period I – VI 2020. g

Bruto plaća po županijama u 2020. godini	2020						2019	Inde x
	I	II	III	IV	V	VI		
1	2		3	4	5	6	7	8
Unsko-sanska	1.389,00	1.342,00	1.364,00	1.352,00	1.368,00	1.380,00	1.338,00	31,40
Posavska	1.287,00	1.255,00	1.285,00	1.286,00	1.287,00	1.296,00	1.236,00	4,85
Tuzlanska	1.323,00	1.264,00	1.293,00	1.305,00	1.298,00	1.328,00	1.260,00	5,40
Zeničko-dobojska	1.265,00	1.218,00	1.245,00	1.235,00	1.231,00	1.244,00	1.210,00	2,81
Bosansko-podrinjska	1.316,00	1.259,00	1.294,00	1.284,00	1.309,00	1.319,00	1.245,00	5,94
Srednjobosanska	1.191,00	1.149,00	1.150,00	1.136,00	1.132,00	1.172,00	1.146,00	2,27
Hercegovačko-neretvanska	1.615,00	1.553,00	1.543,00	1.530,00	1.529,00	1.592,00	1.561,00	1,99
Zapadnohercegovačka	1.377,00	1.341,00	1.345,00	1.324,00	1.298,00	1.315,00	1.319,00	-0,30
Sarajevo	1.828,00	1.809,00	1.832,00	1.807,00	1.788,00	1.829,00	1.794,00	1,95
Hercegbosanska	1.399,00	1.361,00	1.439,00	1.430,00	1.412,00	1.418,00	1.361,00	4,19
Federacija BiH	1.477,00	1.436,00	1.457,00	1.446,00	1.438,00	1.469,00	1.427,00	2,94
Neto plaća po županijama u 2020. godini	2020						2019	Inde x
	I	II	III	IV	V	VI		
Unsko-sanska	904,00	874,00	887,00	881,00	891,00	898,00	872,00	2,98
Posavska	840,00	820,00	838,00	840,00	840,00	846,00	808,00	4,70
Tuzlanska	864,00	827,00	847,00	858,00	849,00	868,00	824,00	5,34
Zeničko-dobojska	829,00	800,00	818,00	810,00	807,00	815,00	793,00	2,77
Bosansko-podrinjska	854,00	819,00	841,00	835,00	850,00	857,00	810,00	5,80
Srednjobosanska	784,00	758,00	759,00	745,00	749,00	772,00	759,00	1,71
Hercegovačko-neretvanska	1.045,00	1.006,00	1.000,00	994,00	993,00	1.032,00	1.011,00	2,08
Zapadnohercegovačka	891,00	875,00	876,00	864,00	848,00	850,00	861,00	-1,28
Sarajevo	1.175,00	1.164,00	1.178,00	1.162,00	1.149,00	1.175,00	1.153,00	1,91
Hercegbosanska županija	914,00	890,00	939,00	933,00	922,00	926,00	890,00	4,04
Federacija BiH	958,00	934,00	947,00	940,00	935,00	953,00	928,00	2,69

Izvor: Federalni zavod za zapošljavanje

Kao što se može vidjeti iz Tablice 2., visina prosječne plaće po županijama su otprilike na istom nivou osim u dvije, Sarajevskoj i Hercegovačko-neretvanskoj županiji koje odskoču za nekih 15-20 %. U odnosu na 2019. godinu vidljivo je malo povećanje plaća i to od 2-5%.

3. PRIHODI I PRIMICI OPĆINE TOMISLAVGRAD

Prihodovni dio Proračuna Općine Tomislavgrad čine: porezni prihodi, neporezni prihodi, tekući transferi, kapitalni transferi i primici od prodaje imovine.

Tablica 3. Pregled ostvarenih prihoda i primitaka Općine Tomislavgrad za 2020. i 2021. godinu, planiranih prihoda i primitaka za 2022., izvršenja 1-6/22, godinu kao i projekcija za razdoblje od 2023-2025. godine

Razdoblje u kojem se trenutno nalazimo, predstavlja veliki izazov kada je riječ o planiranju, budući da se cijeli svijet nalazi u specifičnim okolnostima izazvanim već prethodno spomenutom trenutnom geopolitičkom situacijom, poljuljanom ratnim odnosima između Ukrajine i Rusije. Imamo situaciju u kojoj je vidljiv porast naplate **poreznih prihoda**, a što nije uzrokovano pojačanom gospodarskom aktivnosti već velikim inflatornim kretanjima uslijed ograničene opskrbe, prije svega gorivom, pa onda i prehrambenim proizvodima. Što se tiče neporeznih prihoda planirano povećanje u narednom trogodišnjem razdoblju se temelji na činjenici da bi nove vjetroelektrane trebale početi s radom, a isto tako i solarne elektrane koje bi Općini Tomislavgrad osigurale redovne mjesečne prihode.

Ekonom. kod	Opis	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.	Plan 2022.	Izvršenje do 30.06.2022	Projekcije		
						2023.	2024.	2025.
	PRIHODI , PRIMICI I FINANCIRANJE	10.560.337	13.570.853	18.594.890	6.270.866	18.943.113	18.162.985	19.229.455
710000	Prihodi od poreza	4.442.873	5.450.429	5.950.040	3.025.481	6.026.415	6.421.565	7.055.065
711000	Porezi na dobit pojedinaca	335	1.602	1.750	918	1.840	1.100	950
713000	Porezi na plaće(zaost.obv.)	165	1.677	1.040	601	940	700	650
714000	Porezi na imovinu	139.878	279.051	199.400	101.734	212.000	225.000	236.000
715000	Dom. porezi na dobra i usluge (zaost.obv.)	1.631	1.217	1.600	818	2.000	1.500	1.250
716000	Porez na dohodak	794.966	874.150	1.047.000	524.378	1.120.000	1.288.000	1.488.000
717000	Prihodi od neizravnih poreza	3.455.792	4.218.870	4.628.600	2.364.683	4.614.015	4.826.015	5.246.015
719000	Ostali porezi	50.106	73.862	70.650	32.349	75.620	79.250	82.200
720000	Neporezni prihodi	4.310.511	6.049.666	6.847.849	2.332.280	9.189.295	9.844.720	9.950.240
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	349.162	412.766	438.935	160.660	514.595	774.595	784.600

722000	Naknade, pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	3.960.159	5.636.530	6.407.914	2.171.211	8.673.500	9.070.125	9.164.000
723000	Novčane kazne	1190	370	1.000	410	1.200	1.500	1640
730000	Tekući transferi	779.371	439.213	607.000	146.660	542.000	570.000	594.000
732110	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	735.556	419.413	565.000	142.700	500.000	520.000	540.000
732130	Transferi od izvanproračunskih fondova	43.815	19.800	42.000	3.960	42.000	50.000	54.000
740000	Kapitalni transferi	625.202	594.667	1.238.500	495.143	1.150.000	975.000	1.230.000
741110	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada	198.053	75.189	160.000	85.723	150.000	175.000	180.000
741120	Primljeni kapitalni transferi od međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0		
742110	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	427.149	519.478	1.078.500	409.420	1.000.000	800.000	1.050.000
777779	Uplate zaostalih obveza od nak.za putove			200		150	200	150
810000	Kapitalni primici	402.380	1.036.878	350.000	231.021	500.000	350.000	400.000
811100	Primici od prodaje stalnih sredstava	402.380	1.036.878	350.000	231.021	500.000	350.000	400.000
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja							
591000	Neraspoređeni prihodi ranijih godina			3.601.301	40.280	1.535.253		

4.RASHODI I IZDACI OPĆINE TOMISLAVGRAD

Kada je riječ o rashodima i izdacima Općine Tomislavgrad, osim rashoda za obavljanje osnovne djelatnosti Općine, sukladno zakonskoj nadležnosti, oni obuhvaćaju i rashode za projekte socijalnog i društvenog karaktera, kao i značajna kapitalna ulaganja, kojima je cilj značajno unaprjeđenje infrastrukture, pa samim time i uvjeta života na prostoru Općine Tomislavgrad.

U tabeli 4. su prikazani ostvareni rashodi i izdaci u 2020. i 2021. godini, planirani rashodi i izdaci u 2022. godini, kao i projekcije za naredno trogodišnje razdoblje od 2023. -2025. godine. Projekcije su rađene na temelju prioriteta, i već započetih projekata koji bi se trebali završiti u narednim godinama. Osim toga bitno je napomenuti da od 2024. godine planiramo Proračunske korisnike Dječji vrtić i Kulturno informativni centar, uključiti u sustav Riznice zbog čega je drugačiji način planiranja troškova za te korisnike. Umjesto terećenja stavki tekućih transfera 614000, njihovi troškovi idu na teret plaća i materijalnih troškova zbog čega su veći troškovi na poziciji plaća a manji na poziciji tekućih transfera.

Tabela 4.

Ekonomski kod	Opis	Ostvareno 2020	Ostvareno 2021	Plan 2022	Projekcije		
					2023.	2024.	2025.
	UKUPNO RASHODI I IZDACI	9.990.356	9.870.801	18.594.890	18.943.113	18.162.985	19.229.455
610000	Ukupni tekući rashodi	7.994.294	8.807.585	11.996.390	11.948.113	12.722.245	13.367.501
611100	Bruto plaće i naknade plaća	2.238.330	2.222.639	2.586.300	2.974.240	3.803.696	3.993.880
611200	Naknade troškova uposlenih	429.578	453.191	698.708	621.290	806.656	846.989
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	235.025	233.377	271.722	311.190	399.390	419.360
613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	991.354	1.353.083	2.241.400	2.284.670	2.794.370	2.934.088
614000	Tekući transferi	3.338.195	3.349.623	4.590.838	4.613.423	3.726.133	3.912.439
615000	Kapitalni transferi	684.406	1.158.988	1.525.922	1.070.000	1.120.000	1.180.000
616000	Izdaci za kamate	19.061	9.710	11.500	23.300	22.000	20.745
999999	Tekuća pričuva	58.345	26.975	70.000	50.000	50.000	60.000
820000	Ukupni kapitalni izdaci	1.996.062	1.063.216	6.598.500	6.995.000	5.440.740	5.861.954
821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	1.847.111	914.221	6.373.500	6.705.000	5.150.740	5.571.954
823000	Izdaci za otplatu dugova	148.951	148.995	225.000	290.000	290.000	290.000
	Prosječan broj uposlenih	110	108	136	143	141	145

Prioriteti u narednom trogodišnjem razdoblju su:

- Dovršetak projekta izgradnje pročištača započetog u okviru Watsan projekta,
- Izgradnja Vatrogasnog doma,
- Nastavak izgradnje infrastrukture na Laticama,
- Izgradnja mrtvačnice na Karauli,
- Rekonstrukcije školskih objekata,
- Izgradnja komunalne i cestovne infrastrukture na području grada,
- Izgradnja infrastrukture u naselju Rovine,
- Aktivnosti poslova uprave kojima se jača prihodovna strana Proračuna kroz efikasniju naplatu općinskih prihoda,
- Stvaranje efikasne administracije koja će u pravom smislu biti servis u funkciji građana,
- Unaprjeđenje socijalne zaštite,
- Stvaranje povoljnijih uvjeta za život i ostanak mladih obitelji,
- Stipendiranje studenata s posebnim naglaskom na deficitarne djelatnosti, kao i nagrađivanje posebno nadarenih učenika,
- Poticanje razvoja poljoprivredne djelatnosti kao jedne od temeljnih razvojnih grana naše Općine, kao i aktivnosti u oblasti razvoja turizma,
- Aktivnosti Općine u pogledu upravljanja krupnim otpadom.

Općinski načelnik

Ivan Buntić, mag.ing.agr./mag.oec.
Tomislavgrad, 02.12.2022. godine
Broj: 02- 11-2336 /22